

Ερωτηματολόγιο Συνηγόρου του Πολίτη – Συνηγόρου του Παιδιού για τον θεσμό της σχολικής διαμεσολάβησης

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο της αποστολής του ως Συνήγορος του Παιδιού, συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με σχολεία που έχουν υλοποιήσει μορφές σχολικής διαμεσολάβησης με τη συμμετοχή των μαθητών.

Παρακαλούμε συμπληρώστε το παρακάτω ερωτηματολόγιο, που αποσκοπεί στη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων στην οποία θα μπορούν να ανατρέξουν εκπαιδευτικοί και μαθητές από διάφορα σχολεία για τη διάδοση της διαμεσολαβητικής πρακτικής, στο πλαίσιο της πρόληψης, αναγνώρισης και αντιμετώπισης της βίας και του εκφοβισμού μεταξύ μαθητών.

Σχολείο (επωνυμία): 2^ο Γυμνάσιο Ασπροπύργου

Περιφέρεια εκπαίδευσης: Αττική

Ταχυδρομική διεύθυνση: Σόλωνος και Σωκράτους 19300 Ασπρόπυργος

Ηλεκτρονική διεύθυνση: mail@2gym-asprop.att.sch.gr

Ιστοχώρος σχολείου: <http://blogs.sch.gr/2gympaspr/to-scholio-mas/>

Τηλέφωνο/α επικοινωνίας και φαξ: τηλέφωνο και φαξ 2105575505

Πρόσωπο επικοινωνίας: Αγγελική Γιαννάτου

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Παρακαλούμε αναφέρετε πότε ξεκινήσατε την υλοποίηση ενεργειών σχολικής διαμεσολάβησης στο σχολείο σας, σε ποιο πλαίσιο, και δώστε μας μια πολύ συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου αυτών των ενεργειών:

Ξεκινήσαμε το σχολικό έτος 2005-2006 στο πλαίσιο Ευρωπαϊκού Προγράμματος Comenius με θέμα: «Πρωτοβουλίες και μέθοδοι για ένα σχολείο χωρίς βία»

Ενημερωθήκαμε για τη μέθοδο της Διαμεσολάβησης στο Schule Altstadt της πόλης Rendsburg της Γερμανίας και από εκεί μας δόθηκαν γραπτές οδηγίες

Έλαβε σχετική απόφαση ο Σύλλογος Διδασκόντων σας; ΝΑΙ ___χ ΟΧΙ___ (βάλτε Χ)

Αν ναι, παρακαλούμε περιγράψτε συνοπτικά το περιεχόμενο της απόφασης και ενδεχομένως άλλες σχετικές αποφάσεις και ενέργειες του σχολείου σας:

Ο σύλλογος πήρε απόφαση να γίνει το πρόγραμμα ως πρόγραμμα Αγωγής Υγείας και από τότε εφαρμόζεται συνεχώς κάθε χρονιά

Ενημερώθηκαν ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και, συνολικά, οι γονείς των μαθητών σας για την πρόθεση έναρξης ενεργειών διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

ΝΑΙ _χ_ ΟΧΙ ___

Αν ναι, με ποιο τρόπο έγινε η ενημέρωση:

Υπήρξε κάποια πρόβλεψη στον σχολικό κανονισμό; ΝΑΙ ___χ ΟΧΙ___

Σε πόσους εκπαιδευτικούς και με ποιο τρόπο ανατέθηκε ο συντονισμός και η εποπτεία των ενεργειών της σχολικής διαμεσολάβησης;

Κάθε χρόνο σε δύο εκπαιδευτικούς και τη σχολική χρονιά 2011-12 σε τρεις ως συμπλήρωση ωραρίου

Υπήρξε προηγούμενη συναφής επιμόρφωση τους; (αναφέρετε συγκεκριμένα)

Ο ένας εκπαιδευτικός όλες τις χρονιές ήταν η γράφουσα η οποία:

1. Εκπαιδεύτηκε θεωρητικά και βιωματικά στο σεμινάριο με θέμα: «Εκπαίδευση Καθηγητών ως Πυρήνων Πρόληψης στη Σχολική Κοινότητα» (Νοέμβριος 2004-Ιούνιος 2005) από το Σ.Σ.Ν. Δυτ. Αττικής με υπεύθυνη την κ. Ουρανία Ευδοκίμου
2. Επιμορφώθηκε στο υλικό «Συζητήσεις εφήβων» από το Σ.Σ.Ν. Δυτικής Αττικής (15 Φεβρουαρίου και 2 Μαρτίου 2006)

3. Συμμετείχε στο σεμινάριο ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών πάνω στο εκπαιδευτικό υλικό «Στηρίζομαι στα πόδια μου» από το Γραφείο Αγωγής Υγείας και το Σ.Σ.Ν. Δυτικής Αττικής(29 Νοεμβρίου 2006) και
4. Εκπαιδεύεται από το Φεβρουάριο του 2010 ως «Σύμβουλος Ομάδων και Οργανισμών» στον Ελληνικό Οργανισμό Ψυχοθεραπείας και Εκπαίδευσης στην Ομαδική Ανάλυση

Ποια η διαδικασία πρόσκλησης για συμμετοχή μαθητών σε ομάδα διαμεσολάβησης; Αν έχετε εφαρμόσει περισσότερες από μία πρακτικές, παρακαλούμε αναφέρετε όλες:

Ενημερώνουμε τους μαθητές σε κάθε τμήμα για το πρόγραμμα και μοιράζουμε αιτήσεις συμμετοχής σε όσους εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Επίσης δίνουμε υπεύθυνες δηλώσεις που τις συμπληρώνουν και τις υπογράφουν οι κηδεμόνες.

Πόσοι μαθητές/τριες επιλέγονται; Με ποια κριτήρια; Υπάρχει χρονική διάρκεια συμμετοχής τους στην ομάδα διαμεσολάβησης;

Κάθε χρόνο δεχόμαστε όλους όσοι κάνουν αίτηση. Στην ομάδα συμμετέχουν αν το επιθυμούν και 2^η ή και 3^η χρονιά, αν έχουν ξεκινήσει από την Α' τάξη. Οι περισσότεροι ζητούν να είναι στην ομάδα και την επόμενη ή τις επόμενες χρονιές

Τι υλικά-εργαλεία χρησιμοποιείτε για την αρχική επιλογή και εκπαίδευση των μαθητών; Τι περιεχόμενο και χρονική διάρκεια έχει η προετοιμασία και εκπαίδευσή τους;

Η εκπαίδευση των μαθητών γίνεται κυρίως με βάση το «Στηρίζομαι στα πόδια μου» και τα «Αγωγή Υγείας», «Συζητήσεις εφήβων». Από εκεί επιλέγουμε ενότητες σχετικές με το θέμα και τις προσαρμόζουμε στο επίπεδο της εκάστοτε ομάδας ή τις εμπλουτίζουμε με παιχνίδια από άλλες πηγές ή με παιχνίδια που επινοούμε και μόνοι μας για τις ανάγκες του προγράμματος και της ομάδας

Με ποια μεθοδολογία και διαδικασίες αποφασίζεται και υλοποιείται η τελική ένταξη των επιλεγμένων μαθητών/τριών στην ομάδα διαμεσολαβητών;

Όπως είπαμε μέχρι τώρα γίνονταν όλοι δεκτοί. Από αυτή τη σχολική χρονιά σκεφτόμαστε εκτός από την αίτηση να περνούν και από ένα είδος «συνέντευξης», για να διαπιστώνουμε τα κίνητρά τους και το κατά πόσον είναι αποφασισμένοι να δεσμευθούν υπογράφοντας ένα κείμενο με τους όρους συμμετοχής στο πρόγραμμα.

Ζητείται η σύμφωνη γνώμη των υπεύθυνων εκπαιδευτικών;

ΝΑΙ ___ Χ ΟΧΙ ___

Ζητείται η συναίνεση των γονέων τους;

ΝΑΙ ___ Χ ΟΧΙ ___

Υπογράφεται κάποιο Συμφωνητικό υποχρεώσεων και καθηκόντων;

ΝΑΙ ___ Χ ΟΧΙ ___

Σε ποιες περιπτώσεις γίνεται διαμεσολάβηση και ποια διαδικασία ακολουθείται;

Διαμεσολάβηση γίνεται

1. όταν έχουν διαταραχθεί σοβαρά οι σχέσεις παιδιών που είναι φίλοι και θέλουν να τις αποκαταστήσουν
2. όταν έχουν συγκρουσθεί παιδιά με περίπου την ίδια δύναμη και υπάρχει ένας συνεχιζόμενος θυμός και από τις δύο πλευρές που δεν περνάει εύκολα την ίδια ή ακόμη και τις επόμενες ημέρες
3. αν ένα παιδί ενοχλεί επανειλημμένα κάποιο άλλο

Αν ένα πολύ δυνατότερο και μεγαλύτερο παιδί επιτεθεί απρόκλητα σε ένα μικρότερο και πολύ πιο αδύναμο με ιδιαίτερη σφοδρότητα και ιδίως όταν του προκαλέσει σοβαρό τραυματισμό δε γίνεται διαμεσολάβηση. Σε αυτή την περίπτωση άλλοτε επιβάλλεται ποινή και άλλες φορές καλούνται οι γονείς, οι οποίοι συνήθως ζητούν να μη τιμωρηθεί ο δράστης, αρκεί να μη ξαναενοχλήσει το θύμα. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις καταβάλλεται προσπάθεια ο δράστης στη συνέχεια να μη στιγματίζεται και να μην αισθάνεται περιθωριοποιημένος.

Ποια είναι τα εργαλεία διαμεσολάβησης που χρησιμοποιείτε στο σχολείο σας;

Παράφραση, Αντανάκλαση συναισθήματος, Χρήση ενθαρρυντικών φράσεων, Χρήση ανοιχτών ερωτήσεων, Θετική αναπλαισίωση, Περίληψη, Κατάλληλη γλώσσα σώματος, Ενθάρρυνση για δημιουργία εναλλακτικών λύσεων

Συμμετέχουν με κάποιο τρόπο άλλοι εκπαιδευτικοί και ο διευθυντής του σχολείου;

Οι προηγούμενοι διευθυντές «υιοθετούσαν» το πρόγραμμα ο καθένας με διαφορετικό τρόπο. Ο πρώτος (επί της θητείας του οποίου ξεκίνησε) κρατούσε μία αδιάφορη στάση. Η επόμενη διευθύντρια συμμετείχε ενεργά στην εκπαίδευση των μαθητών-διαμεσολαβητών. Ο επόμενος διευθυντής το θεωρούσε πολύ θετικό για το σχολείο και μας παρέπεμπε περιστατικά. Η γράφουσα, ως διευθύντρια από τον Απρίλιο του 2010 συνεχίζω να πιστεύω στην αποτελεσματικότητα του προγράμματος και να συμμετέχω ενεργά (όπως τις προηγούμενες χρονιές, ως καθηγήτρια από το 2005 και υποδιευθύντρια από το 2006) στην εκπαίδευση των παιδιών. Κάθε χρόνο εκτός από τους υπεύθυνους βοηθούν περιστασιακά και άλλες ειδικότητες, όπως πληροφορικής και καλλιτεχνικών και ένας συνάδελφος ο οποίος εκδίδει τη σχολική εφημερίδα

Πώς επιλέγονται οι μαθητές/τριες μεσολαβητές, που παρεμβαίνουν σε κάθε περίπτωση;

Ρωτάμε αυτούς που ζητούν διαμεσολάβηση ποιους προτιμούν και βρίσκουμε 2 παιδιά κοινής αποδοχής που να μην είναι πολύ στενοί φίλοι ούτε του ενός ούτε του άλλου. Επίσης σημειώνουμε σε μία κατάσταση πότε έκανε ο κάθε μεσολαβητής διαμεσολάβηση, ώστε να μην είναι συνέχεια τα ίδια πρόσωπα και να μην έχει κανείς παράπονο.

Πού, πώς και πότε γίνεται η προτεινομένη διαμεσολάβηση; Πως ολοκληρώνεται;

Γίνεται στη Βιβλιοθήκη στο διάλειμμα. Ενημερώνονται οι εκπαιδευτικοί της επόμενης ώρας, γιατί ανάλογα με τη σοβαρότητα του περιστατικού, μπορεί τα παιδιά να καθυστερήσουν να μπουκ στην τάξη. Μία φορά κατόπιν άρνησης των εκπαιδευτικών να επιτρέψουν να γίνει διαμεσολάβηση στην ώρα τους έγινε μετά το πέρας των μαθημάτων και μετά ακόμη και από την εκπαίδευση ομάδας που γινόταν 2.00-3.00 μ.μ.

Σε ποιες περιπτώσεις ή σε ποιο στάδιο της διαμεσολαβητικής διαδικασίας ενημερώνονται οι γονείς των εμπλεκόμενων μαθητών;

Ενημερώσαμε τους γονείς μετά τη διαμεσολάβηση σε μία περίπτωση, όταν η σύγκρουση ήταν τρομερής σφοδρότητας και φοβόμαστε μήπως συνεχιστεί εκτός σχολείου. Τελικά όμως δεν συνεχίστηκε. Σε δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες δύο γονείς μου διαμαρτυρήθηκαν (πολύ έντονα μάλιστα) ως διευθύντρια ότι κάποιο παιδί ενοχλούσε το παιδί τους, τους πρότεινα να γίνει διαμεσολάβηση. Εκείνοι δέχτηκαν με κάποια επιφύλαξη. Στη συνέχεια εξέφρασαν την ικανοποίησή τους, γιατί το πρόβλημα του παιδιού τους λύθηκε.

Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά (2011-2012), πόσες περιπτώσεις διαμεσολάβησης επιχειρήθηκαν στο σχολείο σας;

Φέτος (2011-12) έγιναν 14 διαμεσολαβήσεις στις οποίες πήραν μέρος 21 παιδιά, από τα οποία 15 αγόρια και 6 κορίτσια. Από τα 21 παιδιά τα 15 ενεπλάκησαν μόνο μία φορά.. Οι 5 ενεπλάκησαν 2 και ένας 4 φορές αλλά με διαφορετικούς αντιπάλους.

Πόσες ολοκληρώθηκαν και θεωρούνται από σας επιτυχείς;

7. Πώς ήταν οι σχέσεις σου με τον αντίπαλο στη συνέχεια;

α. Ξανατσακωθήκατε; Ναι:1 Όχι: 11 3 δεν απάντησαν

β. Γίνατε φίλοι; Ναι:11 Όχι: 2 2 δεν απάντησαν

Από τις απαντήσεις στην παραπάνω ερώτηση που δόθηκε σε ερωτηματολόγιο στο τέλος της χρονιάς και το απάντησαν 15 παιδιά (εμπλεκόμενοι) φαίνεται ότι οι περισσότερες διαμεσολαβήσεις ήταν επιτυχείς. Από ό,τι μας ανέφεραν οι διαμεσολαβητές όλες ολοκληρώθηκαν.

Θεωρείτε ότι στο σχολείο σας υπάρχει θετική ανταπόκριση στην πρακτική της διαμεσολάβησης;

A) από μαθητές

ΝΑΙ___χ ΟΧΙ___

Σχόλια: Τα παιδιά όσο περνούν τα χρόνια εμπιστεύονται το θεσμό. Παρόλα αυτά μερικά παιδιά δυσκολεύονται να πάρουν μέρος σε διαμεσολάβηση ιδίως όταν είναι η πρώτη φορά. Όταν τους το προτείνω σαν εναλλακτική λύση μερικά έχουν πει «άντε, τιμωρήστε με καλύτερα να τελειώνουμε» Τους είναι πολύ δύσκολο να μιλήσουν. Αγχώνονται στην ιδέα ότι θα αναγκαστούν να πουν τι έκαναν και να αναλάβουν την ευθύνη των πράξεών τους. Ακόμη διστάζουν να δεσμευθούν. Άλλες πάλι φορές όταν τσακώνονται έρχονται και λένε «Εντάξει εμείς τα βρήκαμε. Δε χρειάζεται διαμεσολάβηση». Σε άλλες πάλι περιπτώσεις έχουν ζητήσει τα ίδια διαμεσολάβηση και μάλιστα με επιμονή, ζητώντας να τα ξαναβρούν με το φίλο τους ή να ξεκαθαριστεί ένα θέμα και να διαλυθεί μια παρεξήγηση.

B) από εκπαιδευτικούς

ΝΑΙ___ ΟΧΙ___

Σχόλια: Στην αρχή οι εκπαιδευτικοί ήταν αδιάφοροι και μετά αρνητικοί. Από τη χρονιά 2011-12 άλλαξε άρδην η στάση τους μετά από την εξάπλωση του θεσμού και τη δημοσιότητα που πήρε το πρόγραμμα.

Παρακαλούμε αναφέρατε πιθανές θετικές και αρνητικές αντιδράσεις και αποτελέσματα τέτοιων παρεμβάσεων:

Στην αρχή θα υπάρξει δυσπιστία, αδιαφορία ακόμη και ανοιχτή αμφισβήτηση, ειρωνεία ή πολεμική. Σίγουρα όμως θα υπάρξουν θετικά αποτελέσματα και το κλίμα θα αλλάξει. Προϋπόθεση είναι ο διευθυντής κάποιος εκπαιδευτικοί και γονείς να το στηρίζουν σταθερά μέσα στο σχολείο και να υπάρχει και εξωτερική στήριξη.

Υπάρχει κάποια ήδη σχηματισμένη παρουσίαση της μεθοδολογίας, των εργαλείων ή των αποτελεσμάτων της διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

ΝΑΙ_χ ΟΧΙ___

Αν υπάρχουν τέτοια δημοσιοποιήσιμα στοιχεία, παρακαλούμε επισυνάψτε τα σε ηλεκτρονική μορφή ή αναφέρετε ηλεκτρονικούς συνδέσμους στο διαδίκτυο όπου ήδη έχουν αναρτηθεί σχετικά στοιχεία.

Έχετε κάνει κάποιες μορφής συστηματική αξιολόγηση της εφαρμογής της σχολικής διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

ΝΑΙ_χ ΟΧΙ___

Αν υπάρχουν σχετικά δημοσιοποιήσιμα στοιχεία, παρακαλούμε επισυνάψτε τα.

Εκτιμάτε ότι υπήρξε μείωση στην εκδήλωση περιστατικών βίας και εκφοβισμού στο σχολείο σας από την έναρξη εφαρμογής της σχολικής διαμεσολάβησης;

ΝΑΙ χ ΟΧΙ___

Αν ναι, παραθέστε συγκεκριμένα στοιχεία ή παραδείγματα:

Έχουμε πολλά παραδείγματα παιδιών που ενώ στην Α΄τάξη ήταν πολύ επιθετικά μετά από διαμεσολάβησης που έγιναν ή ακόμη με τη συμμετοχή τους στην ομάδα διαμεσολάβησης στη Β΄τάξη μείωσαν την επιθετικότητά τους και όταν έφτασαν στην Γ΄τάξη την είχαν αποβάλει εντελώς.

Υπήρξε μείωση στην επιβολή ποινών στο σχολείο σας από την έναρξη της εφαρμογής της σχολικής διαμεσολάβησης;

ΝΑΙχ ΟΧΙ___

Αν ναι, παραθέστε συγκεκριμένα στοιχεία ή παραδείγματα:

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα μεγαλύτερα επιτεύγματα ή τα θετικότερα αποτελέσματα από την εφαρμογή της διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

Την αλλαγή στην κουλτούρα του σχολείου. Ότι τα παιδιά ζητούν τη διαμεσολάβηση και το πιο σημαντικό, ότι έπαψαν να λύνουν τις διαφορές τους με τη βία μετά το σχόλασμα.

Τι θεωρείτε προβληματικό ή δυσλειτουργικό στη μέχρι σήμερα εφαρμογή της μεθοδολογίας διαμεσολάβησης στο σχολείο σας;

Το ότι γίνεται μετά το πέρας των μαθημάτων. Τα παιδιά είναι κουρασμένα, πεινάνε, έχουνε μετά ξένες γλώσσες ή άλλες δραστηριότητες. Πολλά από αυτά παίρνουν λεωφορείο για να πάνε στα σπίτια τους. Παρόλα αυτά κάθονται στην ομάδα κάθε φορά γύρω στα 15-20 παιδιά (από τα 130)

Ποιας μορφής υποστήριξη θα θέλατε να υπάρξει από το Υπουργείο Παιδείας ή άλλους αρμόδιους φορείς-υπηρεσίες; (π.χ. σε επίπεδο ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης, εποπτείας, αξιολόγησης κ.ά.). Παρακαλούμε περιγράψτε:

Χρειαζόμαστε εποπτεία και αξιολόγηση

Αναφέρετε ό,τι άλλο επιθυμείτε να συμπεριληφθεί στο σχετικό αρχείο-κόμβο πληροφόρησης του Συνηγόρου του Πολίτη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Επισημαίνουμε ότι οι παραπάνω απαντήσεις σας θα δημοσιοποιηθούν μέσω του ιστοχώρου του Συνηγόρου του Πολίτη-Συνηγόρου του Παιδιού www.0-18.gr.

Παρακαλούμε οι απαντήσεις σας να αποσταλούν στο cr@synigoros.gr ή στο φαξ 2107289639.